

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

25 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:
Președinte – Timofci Vladimir,
Judecători – Plămădeală Ghenadie, Cobzac Elena

Examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de către condamnatul *Danu Stepan*, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 iunie 2021, în cauza penală în privința lui

Danu Stepan XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în mun. Chișinău, com. XXXXX, str. XXXXX, anterior necondamnat,

în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) Cod penal.

Termenii de examinare:
prima instanță: 07.07.2020 - 11.12.2020;
instanța de apel: 18.03.2021 - 23.06.2021;
instanța de recurs în anulare: 01.02.2022 - 25.05.2022.

Asupra motivelor invocate în recurs, în baza materialelor cauzei penale, Colegiul penal

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 11 decembrie 2020, *Danu Stepan XXXXX* a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.264¹ alin.(1) Cod penal și în baza acestei Legi a fost condamnat la pedeapsa sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității - **200** (două sute) ore, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

2. În sentință, prima instanță a constatat în fapt că:

Danu Stepan, la 07 iunie 2020, aproximativ la ora 23:50, cunoscând cu certitudine că acționează cu încălcarea prevederilor pct. 14 a Regulamentului Circulației Rutiere (în continuare RCR), care indică că, conducătorului de vehicul substanțe contraindicate conducerii, ce se află sub influența preparatelor medicamentoase care conduc la reducerea reacției, aflându-se în mun. Chișinău, fiind în stare de ebrietate alcoolică, intenționat s-a urcat la volanul automobilului de model „Mercedes Benz E 200”, cu numărul de înmatriculare XXXXX și se deplasa cu acesta.

Astfel, ajungând pe str. Chișinăului, comuna Băcioi, mun. Chișinău, se deplasa haotic, fapt care a generat stoparea automobilului sus menționat de către angajații Inspectoratului National de Patrulare, care bănuindu-l în consumul de alcool, l-au supus testării alcoolscop ce cu alcooltestul de tip

„Drager”, conform căruia s-a stabilit că concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat de către Danu Stepan constituia 0,39 mg/l, ceea ce potrivit art. 134¹² alin.(3) Cod Penal și pct. 4), lit. b) din Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de testare alcoolică și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și naturii ei nr. 296 din 16.04.2009, se atribuie la stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat.

Astfel, acțiunile lui *Danu Stepan* au fost încadrate juridic în baza art.264¹ alin.(1) Cod penal, după semnele calificative – *”conducerea mijlocului de transport de către o persoană care se află în stare de ebrietate cu grad avansat”*.

3. Nefiind de acord cu sentința, inculpatul *Danu Stepan* a declarat recurs solicitând casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru primă instanță, cu liberarea de răspundere penală, cu atragere la răspundere contravențională.

3.1. În motivarea cerințelor sale recurentul a invocat următoarele aspecte:

- deși instanța de fond a constatat că, inculpatul recunoaște vina, se căiește sincer de cele comise, nu are antecedente penale, se caracterizează pozitiv, infracțiunea încriminată se încadrează în categoria celor ușoare, totuși nu a examinat chestiunea liberării de răspundere penală sau aplicarea unei pedepse mai blânde decât cea prevăzută de articolul încriminat și excluderea sancțiunii complementare;

- prima instanță nu a motivat din care considerente inculpatul nu poate fi liberat de răspundere penală, lipsind vre-o argumentare. A omis să ia în considerare faptul că, inculpatul a recunoscut integral vina și prin acest fapt a conștientizat repercusiunile negative a comiterii unei fapte penale, a depus declarații și nu a creat impedimente procesului de acumulare a probelor, este la primul conflict cu legea, stagiul de conducere este minim, circumstanțe agravante nu au fost stabilite. Condamnarea penală va avea un impact negativ asupra viitorului său.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 iunie 2021, recursul declarat a fost respins ca nefondat, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. Pentru a se pronunța, instanța de recurs a menționat că, inculpatul Danu Stepan nu s-a prezentat, în acest sens de către apărătorul acestuia fiind depusă la 07 septembrie 2020, cerere în ordinea art. 321 alin. (3) Cod de procedură penală, scrisă de către inculpat, prin care solicită examinarea cauzei în lipsa sa, menționând că recunoaște integral vina în comiterea infracțiunii încriminate prevăzută de art. 264¹ alin. (1) Cod penal, cu participarea apărătorului în numele acestuia.

În continuare, instanța de recurs a menționat că, prima instanță, corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a concluzionat că inculpatul a săvârșit infracțiunea prevăzută la art.264¹ alin.(1) Codul penal - *”conducerea mijlocului de transport de către o persoană care se află în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat.”*

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală, fiind corect apreciate, respectându-se prevederile art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al

coroborării lor și anume prin: declarațiile martorilor *Bivol Valeriu* (f. d. 94), *Sîrbu Dorian* (f. d. 27), precum și prin procesul-verbal de examinare a documentului din 24 iunie 2020, potrivit căruia rezultatele testului „Drager” privind concentrația alcoolului în aerul expirat de către Danu Stepan, au fost supuse examinării, iar prin ordonanța din aceeași dată au fost recunoscute ca mijloc material de probă și anexate la materialele cauzei penale (f. d. 21-23).

Instanța de recurs a statuat că, considerentele primei instanțe sunt motivate și argumentate din punct de vedere al temeiniciei și legalității, sub aspectul, că vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii încriminate este dovedită în cadrul procesului penal, astfel fapta acestuia, reținută prin sentință, întrunește elementele infracțiunii prevăzute la art.264¹ alin.(1) Cod penal.

La capitolul individualizării pedepsei, instanța de recurs a constatat că prima instanță a aplicat inculpatului Danu Stepan o pedeapsă corectă și echitabilă în coraport cu circumstanțele faptei și personalitatea inculpatului, stabilindu-i o pedeapsă sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității cu durată de 200 ore, precum și pedeapsă complementară sub formă de anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

În susținerea poziției sale, instanța de recurs areținut că, după caracterul și gradul prejudiciabil al faptei, infracțiunea prevăzută de art. 264¹ alin. (1) Cod penal se califică ca infracțiune „ușoară”, pentru care legea penală prevede sancțiunea sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

Inculpatul Danu Stepan a recunoscut vina în comiterea infracțiunii încriminate, s-a căit de cele comise.

În conformitate cu art. art. 76, 77 Cod penal, careva circumstanțe atenuante sau agravante în privința inculpatului Danu Stepan nu au fost reținute.

Cu referire la personalitatea inculpatului Danu Stepan, instanța de recurs a reținut că, ultimul anterior nu a fost judecat (f.d. 33), la evidența medicului narcolog sau psihiatru nu se află (f.d. 35, 37), este căsătorit și are trei copii minori la întreținere.

Cu referire la solictarea recurentului privind aplicarea prevederilor art. 55 Cod penal, instanța de recurs a menționat că potrivit art. 55 Cod penal, persoana care a săvârșit pentru prima oară o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă, cu excepția infracțiunilor prevăzute la art.181¹, 256, art.264 alin.(2), art.264¹, 303, 314, art.326 alin.(1¹), art.328 alin.(1), art.332 alin.(1), art.333 alin.(1), art.334 alin.(1) și (2), art.335 alin.(1) și art.335¹ alin.(1), poate fi liberată de răspundere penală și trasă la răspundere contravențională în cazurile în care și-a recunoscut vina, a reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune și s-a constatat că corectarea ei este posibilă fără a fi supusă răspunderii penale.

Astfel, deși inculpatul a comis pentru prima dată o infracțiune ușoară, anterior nu a fost judecat, careva prejudicii nu au fost cauzate, instanța de apel a statuat că prevederile art. 55 Cod penal nu sunt susceptibile de a fi aplicate în privința inculpatului Danu Stepan, reieșind din categoria

infracțiunii imputate inculpatului și anume infracțiunea reglementată la art. 264¹ Cod penal - *conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat*.

Totodată, instanța de recurs nu a constatat nici un temei de a exclude pedeapsa complementară sub formă de „*anularea dreptului de a conduce mijloace de transport*”, or, careva circumstanțe excepționale prevăzute de art.79 Cod penal nu au fost reținute în favoarea inculpatului Danu Stepan.

În acest context, instanța de recurs a atras atenția că infracțiunea imputată inculpatului are un pericol social ridicat, intrucît *inculpatul a condus mijlocul de transport în stare de ebrietate cu grad avansat, ceea ce a pus în pericol iminent securitatea în traficul rutier, implicit viața și sănătatea atât a inculpatului, cât și a celorlalți participanți la trafic*, respectiv, scopul pedepsei penale poate fi atins doar prin aplicarea față de inculpat a pedepsei complementare.

Prin urmare, instanța de recurs a conchis că, prima instanță a respectat întocmai criteriile de individualizare a pedepsei penale prevăzute de art. art. 6, 7, 61, 75 Cod penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele care atenuează ori agravează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia, și respectiv, a aplicat inculpatului Danu Stepan o pedeapsă echitabilă, de natură să aducă atingere scopului pedepsei penale prevăzut de art. 61 Cod penal.

5. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, condamnatul *Danu Stepan*, a declarat recurs în anulare, prin care solicită casarea totală a deciziei instanței de recurs, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de recurs.

5.1. În motivarea recursului în anulare, recurentul a invocat că, i-a fost încălcat în mod grav dreptul la apărare prin faptul examinării cauzei în lipsa inculpatului, deoarece la materialele cauzei nu există nici o dovadă, că i-a fost expediată o citație cu aviz de primire în modul corespunzător. Instanța de apel nu a întreprins nici o măsură legală de citare a sa. Pentru ședința de judecată nu a fost citat în modul corespunzător, la materialele cauzei fiind anexată o citație simplă fără aviz de recepție, examinând cauza în lipsa sa și pronunțând o decizie ilegală.

Mai mult ca atât, în ședința de judecată a participat un avocat din oficiu cu care acesta nu a discutat și nici nu cunoaște cine este, prin urmare apărarea sa a fost formală și iluzorie.

Menționează că, a încheiat contract de asistenta juridică cu avocatul Cojocari Oleg pentru a participa la examinarea recursului la Curtea de Apel, dar avocatul nici nu a fost invitat în ședința de judecată, prin urmare i-a fost încălcat dreptul la apărare deci decizia este afectată de un viciu fundamental.

6. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, *procurorul a depus referință asupra recursului în anulare declarat, pledând pentru inadmisibilitatea acestuia ca vădit neîntemeiat*.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, din următoarele considerente.

Potrivit dispozițiilor art. 456 Cod de procedură penală, *recursul în anulare este supus unei verificări prealabile judecării în fond a acestuia, astfel că, instanța de recurs este obligată să îndeplinească actele procedurale preparatorii și să examineze admisibilitatea în principiu a recursului în anulare în conformitate cu prevederile art. art.431 și 432 Cod de procedură penală, care se aplică în mod corespunzător.*

În conformitate cu art. 432 alin.(2), pct. 4) Cod de procedură penală, *instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de judecată, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.*

În conformitate cu art.453 alin.(1) Cod de procedură penală, raportat la prevederile art.6 pct. 44) ale aceluiași Cod, art. 4§2 al Protocolului nr. 7 al Convenției Europene a Drepturilor Omului - *hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental din cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.*

Prevederile pct. 44) art.6 Cod de procedură penală determină ca *viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, o încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.*

Reieșind din prevederile legale menționate, Colegiul penal reiterează că una din cerințele esențiale la declararea recursului în anulare este motivarea acestuia din punct de vedere al prezenței erorii de drept, comise la judecarea cauzei, ce cade sub incidența noțiunii de viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea atacată.

La caz, Colegiul penal atestă din textul recursului în anulare declarat, că recurentul invocă afectarea deciziei instanței de recurs adoptate în prezenta cauză, de un viciu fundamental, exprimat prin încălcarea dreptului la apărare, susținând în acest sens că instanța de recurs a încălcat procedura penală privind citarea inculpatului la ședințele de judecată în instanța de recurs și examinarea cauzei în lipsa ultimului și a apărătorului ales, desemnând neîntemeiat avocat din oficiu.

Analizând hotărârea atacată prin prisma respectivelor critici, Colegiul penal menționează, că aceste argumente sunt declarative și se combat prin materialele dosarului, prin care se constată contrariul și anume că, instanța de recurs a întreprins toate măsurile de efectuare a citării legale a inculpatului, cât și a avocatului acestuia.

Reieșind din materialele cauzei se atestă că, în cadrul examinării cauzei în instanța de fond, inculpatul Danu Stepan nu s-a prezentat, însă avocatul acestuia *Cojocari Oleg* la 07 septembrie 2020, a depus o cerere în temeiul art. 321 alin. (3) Cod de procedură penală, scrisă de către inculpat, semnată de inculpat și avocat prin care a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa, menționând că recunoaște integral vina în comiterea infracțiunii incriminate

prevăzută de art. 264¹ alin. (1) Cod Penal, cu participarea apărătorului în numele acestuia (f. d. 85 - 86).

Mai mult ca atât, recurs împotriva sentinței a declarat inculpatul Dan Stepan, fapt ce denotă că inculpatul a cunoscut despre examinarea cauzei în ordine de recurs.

Prin urmare, Colegiul penal menționează că nu pot fi reținute argumentele recurentului precum că, inculpatul nu a fost citat legal, or, potrivit materialelor cauzei se constată că instanța de recurs a întreprins toate acțiunile prevăzute de Lege în vederea înștiințării inculpatului despre data și ora ședințelor de judecată.

Astfel, la 27.05.202, 23.06.2021, fiind expediate citațiile la adresa de domiciliu indicată la materialele cauzei și anume - „*mun. Chișinău, com. XXXXX, str. XXXXX*”, se constată ca acestea nu au fost recepționate de către inculpat, fiind restituit în adresa instanței de recurs cu inscripția „*nereclamat*” (f.d.115, 117, 126), iar potrivit extrasului din sistemul de căutare acces se constată că acesta a părăsit teritoriul Republicii Moldova la 04.04.2021 (f. d. 128).

Totodată, din materialele cauzei se atestă că, avocatul inculpatului, Cojocaru Oleg în corespondere cu art.236 alin. (2) Cod de procedură penală, a fost citat telefonic, fiind informat despre data și ora ședinței de judecată din 27 mai 2021, ora 10.00 (f.d.116), însă din motive necunoscute nu s-a prezentat și nu a informat instanța despre motivul neprezentării acestuia.

În acest context, Colegiu penal notează dispoziția art.447 alin.(1) Cod de procedură penală - *judecarea recursului se face cu citarea procurorului, avocatului și celorlalte părți. Participarea procurorului și a avocatului în ședința instanței de recurs este obligatorie. Neprezentarea inculpatului, părții vătămate, părții civile și părții civilmente responsabile legal citate, precum și a reprezentanților lor nu împiedică examinarea recursului, însă dacă este necesar, instanța de recurs poate recunoaște prezența lor obligatorie, informându-i despre aceasta. Prezența inculpatului aflat în stare de arest este obligatorie, cu excepția cazului în care acesta refuză să fie escortat la ședință.*

Astfel, la ședința de judecată din 23 iunie 2021, Danu Stepan nu s-a prezentat pentru a-și expune poziția și nu a comunicat instanței motivul neprezentării, însă instanța de recurs a oferit din oficiu asistență juridică garantată de stat, astfel asigurându-i dreptul la apărare, drepturile și interesele acestuia fiindu-i apărate de către avocatul *Crivenco Tatiana*, fapt confirmat prin Decizia nr.9293/ACP din 10.06.2021 de acordare a asistenței juridice de stat pe cauze penal, recipisa de luare a cunoștinței cu cauza penală și respectiv Mandatul nr.1463714 din 11.06.2021 (f.d.121-125).

În aceste circumstanțe, Colegiul penal conchide că criticile formulate de condamnat, referitor la încălcarea procedurii de citare a inculpatului și a dreptului la apărare nu pot fi acceptate și contravin dispozițiilor Legii mai sus nominalizate, or argumentele invocate în recursul în anulare se contrazic cu materialele cauzei penale, instanța de recurs sesizând clar intenția recurentului de tergiversare a examinării cauzei și respectiv expirarea termenului de prescripție de tragere la răspunderea penală.

Colegiul penal consideră că, decizia instanței de recurs privind

examinarea cauzei în lipsa inculpatului, nu afectează dreptul acestuia la un proces echitabil, în contextul în care pe parcursul examinării cauzei, Danu Stepan a fost reprezentat de avocatul desemnat de către Oficiul teritorial al Consiliului Național de Asistență Juridică Garantată de Stat, *Crivenco Tatiana*.

La acest capitol, Colegiul penal reține hotărârea *Năstase v. Republica Moldova* din 17 ianuarie 2019 (cererea nr.74444/11), în care Curtea a relevat că „în cazul când prin atitudinea sa, anume reclamantul a determinat examinarea cauzei în absența sa de către instanțele judecătorești naționale, concluzionând că, prin acțiunile sale, reclamantul a renunțat la dreptul său de a se apăra personal. Totodată, având în vedere că prezenta cauză nu se referă la un acuzat necitat sau nereprezentat de către un avocat și ținând cont de marja de apreciere a autorităților naționale, Curtea a considerat că, de fapt, condamnarea reclamantului *în absența* și refuzul instanțelor de a reexamina cauza în prezența sa nu au constituit o pedeapsă disproporționată”.

Totodată urmează de menționat și practica CEDO, *cauza Kattan versus România (decizia din 21 ianuarie 2014)*, prin care s-a statuat că nu va fi încălcat art.6 din CEDO, în cazul când inculpatul contribuie la crearea unei situații, în care în mod rezonabil a putut prevedea consecințele comportamentului său - examinarea cauzei în lipsa sa. În cazul când inculpatul a cunoscut despre desfășurarea judecății și nu s-a prezentat în fața instanțelor, este vorba despre o condiție procesuală culpabilă a inculpatului.

De asemenea, instanța de recurs accentuează, că soluția respectivă a instanței de apel, vine în concordanță și cu jurisprudența CtEDO, care în § 35 din hotărârea în cauza *Avramenco vs Moldova* a statuat, că nu poate fi admisă cerința reclamantului cu privire la constatarea încălcării art. 6§1 CEDO, în contextul în care acesta nu a prezentat motive întemeiate în privința lipsei sale de la judecarea cauzei.

În aceste circumstanțe, Colegiul penal conchide că în cauza deferită judecății, instanța de recurs nu a admis careva erori sau vicii de procedură pentru a fi necesară intervenția instanței de recurs în anulare în vederea remedierii acestora.

Totodată, Colegiul penal evidențiază că, dreptul la un proces echitabil, consfințit în art.6 din Convenție, coroborat cu accesul liber la justiție și prezumția nevinovăției - drepturi fundamentale prevăzute în art. 20, 21 din Constituție, enunță și preeminența principiului supremației dreptului. Unul din elementele fundamentale ale preeminenței principiului supremației dreptului este garantarea securității raporturilor juridice, care înseamnă, că o soluție definitivă a oricărui litigiu, inclusiv de natură penală, nu trebuie rediscutată.

Acest principiu insistă asupra faptului că, nici o parte în proces nu este în drept să solicite reluarea procesului de judecată în scopul unei noi soluționări a cauzei după ce hotărârea a devenit definitivă și irevocabilă, excepție făcând doar temeiurile stricte prevăzute de Lege.

În speță, hotărârea atacată nu este afectată de viciu fundamental și a căpătat putere de lucru judecat (*res judicata pro veritate habetur*), ce produce o cauză de împiedicare a pornirii, continuării, judecării cauzei penale ori redeschiderii acesteia.

De asemenea, se menționează că principiul securității raporturilor juridice, consfințit în art. 6 din Convenție, *cere inter alia ca*, atunci când

instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (hotărârea *Brumărescu vs România din 28 octombrie 1999*).

Mai mult ca atât, potrivit dispoziției art.4§2 din Protocolul 7 CEDO, redeschiderea procesului, conform Legii și procedurii penale a statului respectiv, poate fi efectuată, doar în cazul în care au apărut fapte noi, ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente și sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată.

La caz, instanța de recurs în anulare stabilește că hotărârea contestată nu este afectată de nici un viciu fundamental, fiind conformă prevederilor legale și această hotărâre judecătorească rămasă definitivă și irevocabilă capătă putere de lucru judecat, ce produce o cauză de împiedicare a pornirii, continuării, judecării cauzei penale ori redeschiderii acesteia.

În acest context, Colegiul penal a stabilit că la examinarea prezentului recurs în anulare, nu s-au constatat erori de drept comise de către instanța de recurs, ce ar indica la existența unui viciu fundamental în cauză și ar afecta hotărârea irevocabilă, fapt ce impune inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de către condamnatul *Danu Stepan*, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu art.456 alin.(1), 432 alin.(2), pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de către condamnatul ***Danu Stepan***, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 iunie 2021 în propria cauză penală, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 07 iulie 2022.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Plămădeală Ghenadie

Cobzac Elena